

de AAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
SINT PHILIPSLAND**

04 De afzondering
van Israël

08 Het leven
van Comrie

10 Man/vrouw markeert
ons bestaan

De lofzang van Eva

ds. J. de Kok, Sint-Annaland

't Is wat geweest voor Adam en Eva buiten het paradijs! Zij ervoeren als geen ander de gevolgen van de zondeval. Dit bereikte een toppunt in de broedermoord in het gezin. Verschrikkelijk! Maar wat was nog het allerergste? Met de dood van Abel leek Gods belofte afgesneden. De ouders zagen, tot hun grote smart, dat zoon Kaïn niet de in de moederbelofte beloofde zoon was. En Abel...? Met zijn dood was de mogelijkheid om zalig te worden afgesneden.

► En Adam bekende wederom zijn huisvrouw en zij baarde een zoon, en zij noemde zijn naam Seth; want God heeft mij, sprak zij, een ander zaad gezet voor Abel.

Genesis 4:25a

Beste lezer(es), weet u wat dat betekent? Dat de wegen tot behoud in uw leven afgesneden worden? Immers wordt de Verlosser altijd in de weg van een afgesneden zaak geschonken. Zo ook bij Eva.

Kaïn is met zijn zus vertrokken. Drove ouders blijven achter. Maar dan... wat een vreugde! Eva raakt opnieuw zwanger. Hoop na een afgesneden zaak. Na een aantal maanden vervult kindergescrei het huis van Adam en Eva. Wat zal het zijn, een jongetje of een meisje? O, wonder, een jongetje! Zouden Adam en Eva niet in stille verwondering gekeken hebben naar de kleine telg? Door het geloof krijgt het jongetje de naam Seth. Zijn naam betekent: Plaatsvervanger. Zou de mond Gods lof niet zingen als een Plaatsvervanger geschonken wordt? Laten we luisteren naar Eva's lofzang.

De moederbelofte

'God heeft mij een ander zaad gezet voor Abel'. Het woord 'zaad' wijst terug op de moederbelofte uit Genesis 3 vers 15: 'En Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE SINT PHILIPS LAND

Nadat verschillende personen uit Sint Philipsland in 1932 de plaatselijke Oud Gereformeerde Gemeente hebben verlaten, ontstaat er in 1933 een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Tholen. Na enkele maanden in een woning bijeen te

zijn gekomen, verhuist men naar het leegstaande café De Kroon. Op 2 mei 1939 vindt de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. Twee maanden later, op 7 juli 1939, neemt ds. B. van Neerbos het huidige kerkgebouw (met 123 zitplaatsen) in gebruik. Hij spreekt daarbij over 1 Petrus 2:4-5: 'Tot Welken komende als tot een levenden Steen, van de mensen wel verworpen, maar bij God uitverkoren en dierbaar, zo wordt gij ook zelve, als levende stenen, gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus'. Omdat men zelf niet meer in de ambten kan voorzien, wordt Sint Philipsland in september 2012 (opnieuw) als afdeling bij Tholen ondergebracht. Het aantal belijdende leden bedraagt 47, het aantal doopleden 34.

Zaad; Datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen'. Niet het Vrouwenzaad, maar het slangenzaad leek te winnen toen Kaïn zijn broer dood sloeg. In Seth ontvangt Eva een nieuw zaad om satans kop te vermorzelen.

Eva zegt dat God een ander zaad 'gezet' heeft. Het grondwoord wil zeggen: 'neerzetten' maar ook 'macht hebben'. Zo is Seth een type van Christus, Die door de Vader in de volheid des tijds op aarde gezet werd. Laten we hier toch aan vasthouden in onze dagen waar het Kerstfeest tot een lief en zoetsappig verhaal gedegradeerd wordt. Het hulp'loos Kindje in de kribbe was Gods Zoon, 's Vaders Knecht. Kerst is geen collectief feestje, maar een individuele zaak. Een zaak van leven en dood! Kijk in Eva's lofzang. Zij zingt: God heeft *mij* gezet!

Kerst is geen collectief feestje, maar een individuele zaak.

Tot slot zie ik een droeve trek op Eva's gezicht, bij het zingen van haar lofzang. Ze zegt: want Kaïn heeft Abel doodgeslagen. Het was vanwege haar zonde dat de weg van verlossing afgesneden werd. Had zij niet gegeten van de boom, Kaïn had Abel nooit doodgeslagen. En zo is het nog! Wat een wonder als de Heere door het afgesneden heen een weg gaat ontsluiten in een Ander. Nog groter is het, dat, na een periode van zwangerschap (die het vatte kan, die vatte

het) de Plaatsvervanger in de armen gesloten mag worden.

Geopende ogen

Ik heb een ernstige vraag aan u. Hoe staat het ervoor op weg en reis naar de eeuwigheid? Kunt u op dit moment God ontmoeten? Bent u ontdekt aan uw zondig bestaan? Aan het zoeken naar een Plaatsvervanger gaat immers iets vooraf. Waarom zou ik iemand moeten hebben die in de plaats van mij gaat staan als ik niet weet in plaats van wát. Zijn uw ogen al geopend voor de grote toorn Gods die ons allen treffen moet vanwege onze zonden?

U zegt: 'God moet mijn ogen daarvoor openen!' U hebt gelijk, en toch... Weet u wanneer u het gaat zien? Als u zich waarachtig tot God bekeert. Dan komt u er wel achter dat u geneigd bent God en de naaste te haten. Laat mij u eens ernstig opwekken om heden volkomen in Gods geboden te wandelen. Dit met een ernstig gebed tot God om ontdekkend licht.

Nauw onderzoek

Het is adventstijd. Is het ook adventstijd in uw leven? U zegt: 'Ja... ik geloof ook in mijn leven...'. Mag ik eens vragen hoe lang het al adventstijd is? Eva's zwangerschap duurde zo'n negen maanden. Kan het zo zijn dat u zich al tientallen jaren bij het Adventsvolk rekent maar de geboorte van Christus mist? Bedriegt u zich soms voor de eeuwigheid? Doorzoek uzelf nauw, ja, doorzoek nauw! (Zef. 2:1) Volk des Heeren, onbegrijpelijk wonder van Gods genade! Een Plaatsvervanger Die in plaats van u in de kolken van Gods toorn wilde gaan staan. Of mist u deze zekerheid? Heb dan geen rust voor u met Simeon zeggen kunt: 'Zo laat Gij, Heer', Uw knecht, naar 't woord hem toegezegd, thans henengaan in vrede'. ♦

Uit:
HET ABC VAN HET GELOOF
dr. A. Comrie
(uitg. De Banier, 2016).

V

VERWACHTEN

Het eerste wat we noemden was dit: **Waarin het verwachten bestaat.** Het is een aangename bezigheid om na te gaan hoe liefdevol en hoe vaak de Heere over dit werk van de ziel spreekt. Zie Ps. 27:14: 'Wacht op den HEERE, zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken; ja, wacht op den HEERE'. Ps. 37:34: 'Wacht op den HEERE en houd Zijn weg'. Micha 7:7: 'Maar ik zal uitzien naar den HEERE, ik zal wachten op den God mijns heils, en vele andere teksten méér.

Wat het niet is

Laten we nu eerst nagaan wat dit 'wachten op de Heere', wat deze 'verwachting' *niet* is.

- a. Het bestaat er niet in dat de mens onverschillig moet zijn ten opzichte van God en Zijn kostbaar verbond. Onbekeerde mensen beschuldigen Gods liefste kinderen hiervan. Maar, o, mijn toehoorders, zodra God de heerlijkheid van Zijn deugden en de lieflijkheid van het verbond openbaart, ontstaat er een liefde en hoogachting in de ziel, zodat deze liefde is als 'vurige kolen, vlammen des Heeren, die vele wateren niet kunnen uitblussen' (zie Hoogl. 8:6 en 7). De gelovige is dus niet onverschillig, maar zegt juist: 'Ik zal U hartelijk liefhebben, HEERE, mijn Sterkte' (Ps. 18:2). Ja, nog sterker: als oprechte kinderen van God de uitingen van Zijn goedheid missen, zeggen zij dat ze krank zijn van liefde (zie Hoogl. 2:5; 5:8).
- b. Het bestaat er ook niet in dat zo'n mens helemaal niets doet, en dat

► hij al zijn andere werkzaamheden als zogenaamde 'tweede oorzaken' zou willen ontkennen. Dan zou hij maar stilletjes blijven zitten zonder zich tot God te wenden. Zo wil de gruwelijke leer van Spinoza en Van Hattem het, een leer die de mens geheel en al passief wil maken. Daarbij is God de enige Oorzaak van alle daden, terwijl de ware Bijbelse leer God wel ziet als de eerste Oorzaak, maar de mens ook beschouwt als een 'tweede oorzaak' van alles wat hij doet. Zij die niets van deze Goddelijke waarheden begrijpen, gaan de ware christenen verwijten maken, omdat zij alles doen in het besef van hun afhankelijkheid jegens God en over 'wachten' spreken. Daardoor krijgen zij het verwijt dat ze de lijdelijkheid willen benadrukken en daardoor alle menselijke verantwoordelijkheid ontkennen.

Het tegendeel is echter waar bij hen die weten van de scheiding tussen licht en duisternis, in het hart van hen in wie de gebaande wegen zijn. Zij die werkelijk 'verwachten', terwijl ze God missen, roepen uit: 'Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God' (Ps. 42:2). 'Ik zoek U in den dageraad; mijn ziel dorst naar U, mijn vlees verlangt naar U, in een land, dor en mat, zonder water' (Ps. 63:2). Dat gaat soms zó ver dat zij bezwijken van verlangen!

Wat het wel is

We willen nu nagaan wat dit 'verwachten van de Heere' wel is. Dan moeten we beginnen met te zeggen wat hier voorondersteld wordt.

- a. De eerste vooronderstelling is: de zaken of personen die men verwacht, zijn enigszins bekend bij hen die 'wachten'. 'De verwachting der goddelozen is verbolgenheid' (Spr. 11:23). Maar in Zijn oneindige barmhartigheid geeft God degenen die Hem werkelijk verwachten geopende en verlichte ogen van de ziel.

► wordt vervolgd

1. De afzondering van Israël
2. De beloften voor Israël
3. De kerk en Israël
4. De toekomst van Israël

De afzondering van Israël

ds. W. Silfhout, Veenendaal

Op de ochtend van 7 oktober 2023 werden door Hamas vanuit de Gazastrook duizenden raketten op Israëlische plaatsen afgevuurd in de grensstreek en op de grote steden Tel Aviv en Jeruzalem.

Honderden militanten doorbraken de grens met Israël en richtten in het grensgebied bloedbaden aan, waarbij ten minste 1300 burgers en militairen werden gedood. Naar schatting werden er tussen de 200 en de 250 personen gevangengenomen en als gijzelaars naar Gaza overgebracht. De oorlog die daarop volgde, duurt tot vandaag voort. Daarbij heeft Israël niet alleen te strijden met Hamas, maar ook met de Hezbollah-beweging in Libanon en met andere milities die gesteund worden door Iran. Op het moment dat ik dit schrijf, zitten nog ongeveer 100 gegijzelden opgesloten in de Gazastrook, meestal in tunnels, in erbarmelijke omstandigheden. Gevreesd wordt dat velen van hen niet meer in leven zijn.

Vragen

Deze oorlog plaatst ons voor vele vragen. Hoe moeten we dit alles verstaan in het licht van Gods heilshandelen met deze wereld en met het Joodse volk in het bijzonder? Ik wil in een viertal artikelen proberen daar enige duiding aan te geven.

Om het bestaan van het Joodse volk te begrijpen, moeten we eerst luisteren naar het Oude Testament. Waarom werd Israël van de andere volken afgezonderd, voordat de volkeren zouden delen in het heil? Vervolgens staan we stil bij de beloften voor het Joodse volk in Oude en Nieuwe Testament. Een aangelegen onderwerp is de verhouding tussen de kerk en Israël. Heeft de kerk de plaats van Israël ingenomen? In een slotartikel wil ik in alle bescheidenheid enige gedachten weergeven over de toekomst van Israël en onze houding daarin.

Abraham

Na de verstrooiing van de volken na de torenbouw van Babel, wordt in Genesis 12 Abraham afgezonderd van de volken. Hij krijgt van de Heere de belofte dat in hem alle geslachten des aardrijks gezegend zullen worden. De volken staan tegenover God, maar Abraham en zijn zaad worden afgezonderd. Zo moet Abraham zijn land uit, zijn maagschap en het huis van zijn vader verlaten om te gaan naar

het land dat de HEERE hem wijzen zal. De 'middelmuur des afscheidsels' (Ef. 2:14) wordt opgetrokken rond het volk van het verbond. Israël krijgt de besnijdenis, de heilige wet, de tempeldienst, enzovoort. Deze afzondering zien we later gevisualiseerd op het tempelplein in Jeruzalem. Daar staat een muur die het voorhof van de heidenen afgrenst van het gedeelte waar alleen de Joden mochten komen. Een bordje met het opschrift: 'Verboden toegang voor heidenen, op straffe des doods', bevestigde dat.

Gods volk

Israël is door de HEERE verkozen om te midden van de volkerenwereld Zijn volk te zijn. Daarvan lezen we in Leviticus 20:26: 'En gij zult Mij heilig zijn, want Ik, de HEERE, ben heilig; en Ik heb u van de volken afgezonderd, opdat gij Mijne zoudt zijn'. Israël moest alleen wonen. Het mocht zich niet vermengen of verzwageren (Deut. 7:3).

Dat Israël zich niet had afgezonderd van de heidense volken, was later reden voor Ezra om zijn klederen te scheuren, de haren van zijn hoofd en baard uit te trekken en verbaasd neer te zitten (Ezra 9:3).

Een van de antwoorden op de vraag waarom het volk Israël tweeduizend jaar van de andere volken werd afgezonderd, voordat het heil ook de volkeren deelachtig zou zijn, is dat de HEERE op een voor ons onnavolgbare wijze de Messias uit de lendenen van dit volk heeft doen geboren worden. De menswording van Christus was nodig om in de weg van lijden en sterven aan Gods gerechtigheid te voldoen. In die zin was Israël slechts het 'voertuig' voor de geboorte van de Messias.

Op de vraag waarom deze periode van afzondering tweeduizend jaar moest duren, kunnen we geen antwoord geven. God beschikte het zo naar Zijn soevereiniteit.

Verkiezend handelen

Er is nog een ander aspect dat met deze afzondering te maken heeft.

Toen Christus kwam, lezen we in Johannes 7:11, kwam Hij tot het Zijne. Hij kwam tot het volk waaraan de belofte was verkondigd en waaraan de woorden Gods waren toevertrouwd (Rom. 2:2). De HEERE wilde bij dit volk wonen. Als de apostel Paulus over het verkiezend handelen van God schrijft, dan benadrukt hij dat God daarin vrij is en door de mens niet nagerekend kan worden (Rom. 9:18, 19). En hoewel het Woord van God niet is uitgevallen, wijst Paulus er ook op dat niet allen Israël zijn, die uit Israël zijn (Rom. 9:6).

Wat kunnen we uit het voorgaande concluderen? Wel, dat voordat de 'blijde boodschap' in de wereld kon klinken, eerst de door de profeten aan Israël aangekondigde heilsfeiten vervuld moesten worden.

Daarvoor gebruikte de HEERE het volk van Israël ook.

Naast het heilshistorische aspect heeft de weg die de HEERE met Israël hield, ook te maken met de heilsorde. De omgang van God met Israël is voorbeeldig voor de weg die God houdt met Zijn volk.

In een volgend artikel zal ik ingaan op de vraag of die afzondering van Israël blijvende betekenis heeft. ♦

Om het bestaan van het Joodse volk te begrijpen, moeten we eerst luisteren naar het Oude Testament.

Recent werden bijeenkomsten belegd in Krabbendijke en Woerden, bedoeld voor mantelzorgers van mensen met dementie. Zorgconsulent Leo Kok had de organisatie op zich genomen. H.M. Lobbezoo, betrokken als pastoraal werker bij Cedrah en in de Gereformeerde Gemeente van Werkendam, hield de inleiding 'Als alles anders wordt'. In drie artikelen plaatsen we een samenvatting van deze inleiding.

De kwade dagen van dementie

H.M. Lobbezoo, Werkendam

Voor de doelgroep mantelzorgers van mensen met dementie biedt Helpende Handen de mogelijkheid tot lotgenotencontact. Het gaat daarbij om het ontmoeten van andere mantelzorgers, om ervaringen en zorgen te delen. Kortom: om elkaar tot steun te zijn. De echte steun komt bij de Heere vandaan.

Mogelijk hoort u bij de doelgroep. Of gaat u erbij horen. Er zijn maar weinig mensen die in hun omgeving niet met dementie te maken krijgen. In de Bijbel vinden we geen personen met de aandoening 'dementie'. We vinden wel een verwijzing ernaar. Prediker 12 vers 2a spreekt over het verduisteren van de verstandelijke vermogens.

Eén op de vijf mensen

De bekendste vorm van dementie is Alzheimer (65%). Het kan ook gaan om vasculaire dementie (22%), frontotemporale (4%) of lewy body dementie (2%). Voor deze namen krijgt u echt belangstelling als het een van uw geliefden overkomt. Dementie heeft gevolgen voor het denken en de gedragingen.

De aandoening komt door schade aan zenuwcellen in de hersenen. De hersenen zijn een zeer kunstig werk van Gods hand. Sommige mensen met dementie gaan snel achteruit.

Anderen kunnen nog jarenlang een redelijk gewoon leven leiden. Uiteindelijk komt er algehele verzwakking. Wat heeft de zonde teweeggebracht... Eén op de vijf mensen krijgt dementie. In Nederland hebben meer dan 300.000 mensen dementie. Door

vergrijzing en toename van de gemiddelde leeftijd neemt dit aantal toe. De verwachting is dat in 2040 meer dan een half miljoen mensen aan dementie lijdt. Droeve werkelijkheid na de val.

Dauids levensgang

De ouderdom komt met gebreken. We zien het in het leven van David. Eerst wordt hij ons getekend in zijn jonge jaren, onbevangen achter de schapen. Hij ontgroeit de kindersandalen en leert verantwoordelijkheden te dragen. Eerst voor de kudde (hij verslaat een leeuw en een beer). Straks als koning voor het volk. Als jongeman wordt hij aan het hof van Saul geoefend voor het volle leven. Al snel moet hij zorgen meedragen.

Dan breekt de kracht van het leven aan. Met hart en ziel wijdt hij zich aan zijn levensopdracht. Daarbij maakt hij fouten en valt hij in zonden. We lezen van huiselijk leed. David wordt ouder en dan ... een knik.

Dauids levensavond

David wordt moe in de oorlog tegen

► Woonzorgcentrum Nebo

De houthouwers en de waterputters

ds. C.A. van Dieren, Uddel

Alzo gaf hen Jozua over ten zelven dage tot houthouwers en waterputters der vergadering, en dat tot het altaar des HEEREN, tot dezen dag toe, aan de plaats die Hij verkiezen zou.

Jozua 9:27

de Filistijnen. Hij mag niet meer mee in de strijd (2 Sam. 21:15 en 17). Er komt een wending in zijn krachten. Herkent u het bij uw man of vrouw, vader of moeder? Het gebeurt heel geleidelijk of meer plotseling. Ineens merkt u het. Het wordt anders met hem/haar.

De ouder wordende David krijgt te maken met ongemak. Hij is kouwelijk en wordt 'verzorgingsbehoefstig'. De Heere zorgt voor een verzorgende (1 Kon. 1:1-4). Ook bij uw man/vrouw of ouders ontstaan er allerlei klachten. Op den duur zijn verzorgenden nodig, omdat het uw krachten te boven gaat. Er gaan dingen aan David voorbij (1 Kon. 1:11). Nathan en Bathséba maken de staatsgreep van Adónia aan David uiteindelijk wel bekend en dan fleurt David nog even op. Hij regelt de zalving van Salomo tot koning.

Ach, het spreken mét uw man/vrouw of ouders gaat steeds meer over in het spreken óver hen. Zullen we iets wel of niet meer zeggen? Een enkele keer fleurt uw geliefde nog wat op. En dan?

In vrede sterven

'Als nu de dagen van David nabij waren, dat hij sterven zou...' (1 Kon. 2:1). Hij regelt de laatste zaken. Hij ziet het sterven onder ogen.

Hoe nuttig is het om onze zaken rond het sterven te regelen. Kent u de brochure: 'Zo wil ik het, als mijn sterven daar is'?

David sterft en wordt begraven (1 Kon. 2:10). Wat is het groot dat David in vrede kon sterven, vanwege de belofde Davidszoon en Diens werk. Dát was Davids uitzicht toen de avond van het leven daalde. Dát is het waar het uiteindelijk in ons aller leven om gaat. ♦

► wordt vervolgd

Zowel in de tabernakel als later in de tempel is veel werk te doen. Naast de Levieten, priesters en de hogepriester zijn er ook mannen voor het allerminste werk. Het zijn de Gíbeonieten, afkomstig uit Kanaän. Bij de intocht in het land geeft de Heere het bevel de Kanaänitische volken vanwege hun ongerechtigheid en goddeloosheid uit te roeien. Een bondgenootschap mag niet met hen gesloten worden. De Gíbeonieten vrezen voor hun leven en bedenken een list. Gekleed in lompen, met beschimmeld brood, gescheurde waterzakken en een verhaal vol leugen en bedrog komen ze bij Jozua aan. In plaats van de mond des HEEREN te vragen sluiten Jozua en de oudsten een verbond met deze mannen. Drie dagen later komt het bedrog uit en de Gíbeonieten worden vervloekt. Voortaan zullen ze slavenwerk moeten doen. Ze zullen houthouwers en waterputters zijn in dienst van de Heere.

In deze geschiedenis is heel bijzonder Gods vrijmachtig handelen te zien. Hij maakt uitwendig onderscheid waar het niet is, want de Gíbeonieten zijn niet waardiger dan de andere volken die wel verdelgd werden. Ziet u dat? Hoe is het in ons land? Roept de goddeloosheid van ons volk niet naar de hemel? Wat een wonder dat Hij nog vrede geeft, terwijl anderen in oorlogsgeweld leven! Wat een wonder dat God in Zijn barmhartigheid de deuren van de kerk nog doet opengaan! Ook in het persoonlijk leven handelt de Heere naar Zijn vrijmacht. Een mens die in zichzelf zo groot is en de weg zelf wil bepalen, moet

vernederd worden en moet leren buigen voor Hem Die doet wat Hem behaagt. Dan wordt Gods welbehagen geen steen des aanstoots, maar een stuk van heilige bewondering. Zonder dat welbehagen is er geen uitverkoren Kerk, geen genade en geen mogelijkheid van zalig worden.

En de Gíbeonieten? Die blijven zwegen en slaven. Altijd is er hout voor het vuur en water voor de reiniging nodig, maar hoe ze ook werken, ze blijven onder de vloek en buiten de voorrechten van Israël. Het wijst erop dat godsdienst van nature een zware dienst is. Voor u ook? Vraag toch of de Heere u door Zijn liefdekoorden wil trekken en Zijn dienst tot een liefdedienst wil maken.

Wie echter Gíbeoniet blijft, is net als de rijke jongeling. Hij wil de vloek ontgaan, loopt in kleren van deugd en plicht, wil alles doen, maar mist de liefde. En Gods kinderen? Die werken ook. In de eerste tijd van het nieuwe leven doen zij dag en nacht niet anders, tot zij er dood bij neervallen. Een zegen als dat gebeurt! Dan is Christus nodig Die alles voor hen volbracht heeft. Hij is hun Middelaar, hun Borg, Die hen door de Geest der genade rust geeft.

Vragen:

1. Waaruit blijkt Gods vrijmachtig handelen?
2. Hoe bewijst God Zijn barmhartigheid aan ons?
3. Wanneer wordt de dienst van de Heere een liefdedienst?

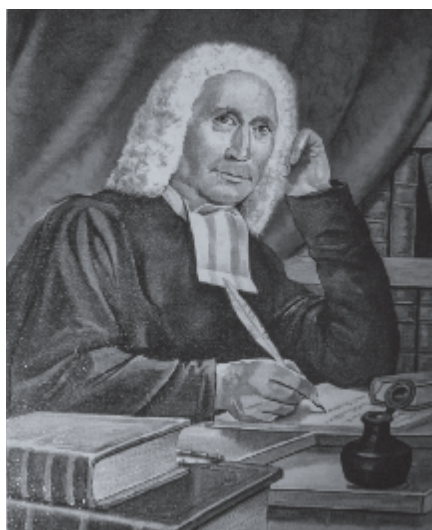
► wordt vervolgd

Stempels op het leven van Comrie

ds. J.M.D. de Heer, Rotterdam

Wat heeft hij gedaan? Het is een belangrijke vraag om een levensgeschiedenis te schrijven. Een andere vraag is minstens zo belangrijk. Waarom heeft hij het zo gedaan? Deze vraag willen we proberen te beantwoorden ter gelegenheid van de 250e sterfdag van de predikant Alexander Comrie.

Over Comrie (1706-1774) is al veel geschreven. Het is niet de bedoeling om dat nu te herhalen. In feite is zijn levensgeschiedenis snel verteld. De Schot van geboorte kwam als twintiger naar Rotterdam, werkte enige tijd in de handel en kreeg begeerte om zijn leven te besteden in de dienst des Heeren. Enkele geldschietters zorgden ervoor dat hij voor predikant kon studeren. Dat deed hij in Groningen en Leiden.

► Alexander Comrie

Op 1 mei 1735 werd Comrie bevestigd in Woubrugge. Daar zou hij ook blijven, tot zijn emeritaat in 1773. De gemeenteleden wisten het na verloop van tijd wel; hun predikant was een man van de studeerkamer. En van de binnenkamer! Door middel van zijn preken bedreef Comrie pastoraat en gaf hij leiding aan het zielenleven. Ruim anderhalf jaar woonde Comrie nog in Gouda, waar hij op 10 december overleed, 250 jaar geleden dus. Hij werd bijna 68 jaar.

Jeugd

De Schotse afkomst heeft als eerste een stempel gezet op Comrie. Hij vond het een voorrecht om via zijn moeder af te stammen van de godvruchtige prediker Andrew Gray. De preken van de broers Erskine en van Boston zetten eveneens een stempel op zijn leven. Comries aandacht voor het genadeverbond en zijn liefelijke evangelieprediking laten dat zien.

Een ander stempel uit zijn jonge jaren is minder bekend, maar niet minder belangrijk. Comrie hoorde van jongs af in catechismusverklaringen waar schuwen tegen de theologie van de Engelse prediker Richard Baxter. Deze schreef uitnemende boeken over het

pastoraat, maar nam een middenpositie in tussen remonstranten en gereformeerden. Deze middenpositie leende Baxter vooral van theologen uit de school van Saumur, in Frankrijk. Wel, deze zinnen verklaren veel van Comries geschriften. De predikant van Woubrugge was ontzaglijk bang voor een prediking die niet opkomt uit Gods welbehagen als bron van de zaligheid. Dan krijg je een prediking waarin de gelovende mens bijdraagt aan zijn zaligheid. En dat is zo wankel, ja, ten diepste onteert het Christus, Die niet alleen een Middelaar van verdienste is, maar ook van toepassing.

Oude dag

Tegenover de Leidse hoogleraar Jan Jacob Schultens, met wie Comrie hevig in de clinch lag, verklaarde Comrie dat hij zijn oog 'gestadig' had op de theologie van Saumur. Hij was er bang voor, ook heel persoonlijk! Een half jaar voor zijn sterven schreef Comrie een brief aan een vriend, de Dordtse predikant Jean Louis Verster. Enigszins vertwijfeld wierp hij in de brief de vraag op: Kom ik nog op mijn oude dag op de Franse school? Met andere woorden, word ik alsnog meegezogen met een leer van Saumur, een leer waarin de mens meewerkt aan zijn eigen zaligheid? Blijkbaar had Comrie zichzelf leren kennen. Na een leven van onderzoek van Gods Woord, pal staan voor de zuivere leer, was hij niet aan zichzelf toevertrouwd. Tot zijn sterven toe moest hij door de Heere worden vastgehouden!

Hoe werkt dit stempel op Comrie door in zijn prediking? In al zijn preken klinkt door dat zalig worden een zaak is van vrije genade. Zo heeft Comrie het persoonlijk beleefd, al weten we niet veel over zijn persoonlijk geestelijke leven.

Rechtvaardigmaking

In de loop van de jaren ging Comrie steeds meer nadruk leggen op het Godswerk in de waarachtige bekeering, juist tegenover remonstrantse of half-remonstrantse invloeden.

► Comrie diende in zijn leven één gemeente, Woubrugge.

We noemen nu het bekendste thema waaruit dit blijkt. Altijd al leerde Comrie de grote betekenis van de rechtvaardigmaking van de zondaar, toegerekend door God, ontvangen door een waar geloof in Christus. Zijn tweede preek in de "Eigenschappen des geloofs" is daar een uitnemend voorbeeld van.

Na verloop van tijd ging Comrie meer nadruk leggen op de rechtvaardigmaking van eeuwigheid, ofwel de rechtvaardigmaking vóór het geloof. Dat kwam niet in plaats van de rechtvaardigmaking door het geloof, maar was er een nadere uitwerking van. Want, waar komt dat geloof vandaan? En waar ligt het fundament van de rechtvaardigmaking? In de eeuwigheid!

Dit eeuwigheidsaspect is niet altijd goed begrepen. Juist om de rechtvaardigmaking van eeuwigheid is Comrie bekritiseerd. Terwijl hij met dit leerstuk niet iets nieuws bracht. Onder andere de bekende Engelse theoloog John Owen is op dit punt een leermeester voor Comrie geweest.

Universiteiten

Met een intense zorg voor het welzijn van de kerk moest Comrie toezien

hoe een middenweg tussen de gereformeerde en remonstrantse leer zijn spoor trok door de kerk in Nederland. En niet alleen door de kerk. Comrie zag deze invloeden ook aan de universiteiten. Juist daar werden predikanten opgeleid. Dat betekende dus dat de dwaalleer zich steeds verder zou verspreiden in de kerk van Nederland. En zo werd Comries zorg alleen maar groter.

Met name de universiteit van Leiden - Woubrugge ligt er ruim tien kilometer bij vandaan - was een probleem. Toen Comrie er zelf studeerde, waren er nog getrouwe Voetiaanse hoogleraren. Hun plaatsen werden echter ingenomen door professoren die ruimdenkender waren. Hij had vooral wantrouwen tegen de hoogleraren Alberti en Schultens.

Dit had nog met iets anders te maken, wat ook belangrijk is om Comries werk te verstaan. In de loop van de achttiende eeuw kreeg een meer verstandelijke, rationalistische theologie invloed in ons land. In Frankrijk was er de meer radicale verlichting, in Nederland spreken we wel over de 'reformatorische verlichting'. De gereformeerde leer werd gecombineerd met verlichte ideeën. Comrie verdacht met name de Leidse hoogleraar

Joannes Alberti hiervan. Zulk onderwijs zorgde ervoor dat er steeds meer verlichte predikanten op de preekstoelen kwamen. En daar lag Comrie, met zijn vriend Nicolaus Holtius, van wakker. Zo raakten ze betrokken bij een conflict rond de Zwolse predikant Antonius van der Os. Voor Comrie was deze een schoolvoorbeeld van een eigentijdse, verlichte theologie. Dit conflict waaierde enorm uit, omdat Van der Os in Leiden had gestudeerd. Zijn hoogleraren hielden hem de hand boven het hoofd. En dat was voor Comrie een bewijs dat het grondig mis zat met de theologische faculteit in Leiden. We kunnen wel zeggen dat een zekere moedeloosheid zich van hem meester maakte, een moedeloosheid die we ook aantreffen bij zijn tijdgenoot Theodorus van der Groe (1705-1784).

Oudvaders

Zagen Comrie en Van der Groe het te somber in? De geschiedenis heeft uitgewezen van niet. De kerk in Nederland zonk steeds verder weg in een oppervlakkige godsdienstigheid. Tekenend is dat geschriften van oudvaders steeds minder werden herdrukt. Dit geldt bijvoorbeeld voor de "Redelijke Godsdienst" van W. à Brakel of de catechismusverklaring van J. van der Kemp, boeken die generaties hadden gestempeld. De stroom herdrukken droogde steeds verder op. Na het sterven van Comrie in 1774 werden ze nauwelijks meer gedrukt.

Toch gaf de Heere de kerk niet geheel over aan zichzelf. Er was een overblijfsel naar de verkiezing van Gods genade.

Dat kwam in het bijzonder 60 jaar na het sterven van Comrie aan het licht. Het was de tijd van de Afscheiding. Er bleek toch behoefte te zijn aan de zuivere prediking van Gods Woord. Toen werden ook de oudvaders weer herdrukt. De Heere dacht aan Zijn genade. Dit moge ook onze verwachting zijn, als we opnieuw in een tijd van geestelijk verval leven. ♦

1. Strijd om de Bijbelse waarheid
2. De mens is van zijn plaats
3. Geld is gevaarlijk
4. **Man/vrouw markeert ons bestaan**
5. Gods zorg in de gemeente

Man/vrouw markeert ons bestaan

ds. G.W.S. Mulder, Ridderkerk

Vraag aan een kind: wie ben jij? Het antwoord van zo'n kind zal aansluiten bij Bijbelse uitgangspunten over het gezin en over man of vrouw. Hoe ongekunsteld zo'n kind er ook over praat, dit terrein is inzet van geestelijke strijd.

De nieuwste ontwikkelingen van de emancipatie richten zich niet meer op stemrecht of salaris. In zijn gelijkheidsstreven heeft de mens steeds meer zijn diepste eigenheid in de strijd geworpen. Na de rolverdeling tussen man en vrouw kwam de seksuele gerichtheid aan de beurt. Inmiddels is man- of vrouw-zijn een beladen onderwerp. De basale uitgangspunten van menselijk leven moeten het ontgelden. Deze ontwikkeling is niet alleen merkbaar in opvoeding en onderwijs, maar ook het bedrijfsleven en de politiek hebben ermee te maken. Worden we hier beter van? Het is vooral intens verdrietig dat de mens het goede zicht op zichzelf is verloren.

Alles zelf bepalen

Hoe is dit te verklaren? In de geschiedenis van Europa heeft de mens zich steeds meer zelf in het middelpunt geplaatst. Hij wilde vrij zijn in zijn

denken en mogelijkheden. Verschillen tussen rijk of arm en later ook man of vrouw mochten de mens daarin niet beperken. Dit alles is onlosmakelijk verbonden met de revolutiegeest van rond 1800: 'Geen God en geen meester!'

De mens vindt zichzelf dus heel belangrijk. Zo belangrijk dat hij ook zelf wil bepalen wie hij is (in persoonlijkheid en karakter). Want de mens wil niet langer accepteren dat zijn identiteit wordt gevormd door iets buiten zijn eigen wil. In de digitale wereld is het mogelijk een zelf-soevereine identiteit (SSI) te creëren. Dit voorbeeld laat goed zien waar de mens mee bezig is. Daar komt nog iets bij vanuit de biologie. Charles Darwin maakte het ontwerp van de evolutietheorie. Daarin wordt het leven gezien als een zelfstandige ontwikkeling van cellen. Nu ligt man- of vrouw-zijn hierin diep

verankerd. Maar gekoppeld aan evolutie-denken is het voor de mens vooral uniek dat hij hersenen heeft. Man- of vrouw-zijn wordt daaraan ondergeschikt gemaakt. Ook het psychisch functioneren is dan het kind van de rekening.

De mens is kwijt dat hij een ziel heeft die voor de eeuwigheid is geschapen. Hij accepteert niet dat zoiets geestelijks als zijn verhouding tot God en mensen bepalend kan zijn voor zijn identiteit. De postmoderne mens ziet zichzelf als het enige zoogdier met hersenen, en wil daarom alles zelf bepalen.

Verhouding tot God

Paulus schrijft: 'Doch ik wil dat gij weet dat Christus het Hoofd is eens iegelijken mans, en de man het hoofd der vrouw' (1 Kor. 11:3). In teksten als deze worden we herinnerd aan de scheppingsorde. Dat is kennelijk een onopgeefbaar Bijbels uitgangspunt. God heeft de mens naar Zijn beeld geschapen, mannelijk en vrouwelijk. Deze enkele woorden zijn van diepe betekenis voor wie wij zijn. Dat Paulus dit in deze woorden zo naar voren brengt, houdt geen verband met het denken over emancipatie. Dat was er in zijn tijd niet. Maar kennelijk was de Bijbelse waardering van het man- en vrouw-zijn ook toen niet vanzelfsprekend. De zondeval heeft ontwrichtende gevolgen, niet alleen in onze verhouding tot God. Hij benadrukt de scheppingsorde uit eerbied voor de Schepper.

Paulus wijst hier Christus aan als het Hoofd van de man. Voor herstel van de verhoudingen is in de eerste plaats nodig dat de man in Christus begrepen is. Ons hoofd is bepalend voor wie we zijn. Wie Christus vindt, vindt het leven. Alleen wie in Hem begrepen is, vindt zijn ware identiteit. De kanttekening wijst erop dat dit zowel voor mannen als voor vrouwen geldt.

Gods orde in Christus

‘... en de man het hoofd der vrouw’, schrijft de apostel aan de gemeente van Korinthe. In de herschepping herstelt God niet alleen de verhouding tussen Hem en de mens. Hij handhaaft ook de orde tussen de mensen. Kennelijk hoort de verhouding man-vrouw bij ons mens-zijn. Zo vinden we als mensen onze bestemming. En in Zijn scheppingsorde wil de Heere Zelf geëerbiedigd worden. Verzet hiertegen is zonde. Het werkt ook ontwrichtend. Al vraagt het zelfverloochening; het is heilzaam

om de weg van het Woord te gaan. Daarin mogen we van onze Schepper alle goeds verwachten. Er is een principiële overeenkomst tussen man en vrouw. Beide zijn geschapen naar Gods beeld. Beide delen op gelijke wijze in Christus’ middelaarswerk. Maar er is ook een onderscheid. ‘Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva’ (1 Tim. 2:13). Ook in onze tijd staan we voor de opgave om hieraan op een verantwoorde wijze invulling te geven. Er staat in 1 Korinthe 11:3 nog iets achter: ‘En God het Hoofd van

Christus’. De Eerste Die een Hoofd boven Zich erkende, is Christus geweest. Dit behoorde tot Zijn borgwerk. Zo kon Hij alle schuld voldoen en alle gebrokenheid helen. Hoe openbaart de HEERE hier Zijn heerlijkheid, in Wie Hij is en hoe Hij handelt, legt Hij Zich toe op Zijn eer en het behoud van zondaren. In de geloofsvereniging met Christus, ligt de vrede met God en de goede verhouding tot de naaste. Zalig om deze herscheppende genade te zoeken en hieruit te leven. ♦

► slot volgt

JOHN FLAVEL

Door het verenigd-zijn met onze natuur alléén werd nooit iemand behouden en kan ook nooit iemand behouden worden. Ja, laat me eraan toevoegen dat dit verenigd-zijn met onze natuur voor ons volstrekt nutteloos is en dat het ons geen goed zal doen, behalve dan wanneer Christus ook doot het geloof met onze persoon verenigd is.

Zeker, het is een oneindige weldaad dat God ons zo nabijgekomen is om in ons vlees te wonen; dat Hij voor zo’n uitnemende wijze van werken heeft gezorgd om arme zondaars zalig te maken. Heeft Hij dit alles gedaan? Is Hij werkelijk tot u gekomen, ja, tot aan uw deur, om van vrede te spreken? Bedekt Hij Zijn heerlijkheid, die niemand kan verdragen, met het vlees, opdat Hij gemeenzamer met ons kan omgaan, en wijst u Hem dan toch af en sluit u uw hart voor Hem toe? Hoor dan één woord, en laat uw oren bij het geluid ervan klinken: hierdoor wordt uw zonde zwaarder gemaakt dan de zonde van de

duivelen. De duivelen hebben in hun eigen natuur nooit tegen een middelaar gezondigd. Zij hebben nooit iets veracht of afgewezen, omdat tot hen, inderdaad, nooit woorden van barmhartigheid werden gesproken, zoals dat bij u wel is.

Ik twijfel er niet aan of de duivelen zelf, die u nu in verleiding brengen om de dingen te verwerpen, u de dwaasheid tot in alle eeuwigheid zullen verwijten dat u deze grote zaligheid hebt verworpen, de zaligheid die op deze uitnemende wijze uit den hoge werd gebracht, ja, tot aan uw deur.

Wat is het een heerlijke troost dat Hij Die in het vlees woont, God is! Wat kan een arme gelovige hieruit een vreugde scheppen; wat kan hij er een troost uit putten. Ik zal hem zelf aan het woord laten: Ik zie dat het een werk van God is, zegt hij, dat alle ervaringen weg zijn als de roep tot afkeuring wordt geuit, die wil bewijzen dat het recht op Christus vals zou zijn. Het is een kreet tegen arme zielen in hun zware beproevingen. Evenwel, laat mij dan maar een zondaar zijn, erger dan de grootste der zondaren, ja, een schuldige duivel - dan ben

STEM UIT HET VERLEDEN

En het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond.

Johannes 1:14

ik er zeker van dat mijn Beminde God is, en mijn Christus is God. En als ik zeg dat Christus mijn God is, heb ik alles gezegd en kan ik niet méér zeggen. Ik wilde wel dat ik hierop, op dit ‘mijn Christus is God’, evenveel kon bouwen als het kon dragen.

God en Mens in één Persoon. O, driewerf gelukkig samengaan! Als Mens heeft Hij door ervaring heel veel besef van onze zwakheden, gebreken en lasten. Als God kan Hij dat alles ondersteunen en erin voorzien. Wat is het verkwikend als het geloof op deze heerlijke Persoon ziet, wat verlevendigt het en wat geeft het een rijke voldoening! God zal nooit scheiden van de ziel die gelooft, en haar nooit de troost ontnemen nadat Hij onze natuur door de hypostatische vereniging met Zijn Zoon heeft verbonden, en Hij ook onze persoon door de mystieke vereniging verbonden heeft met Hem.¹ ♦

John Flavel; uit "Nabij u is het Woord", uitg. Den Hertog, 2016.

1 Hypostatische vereniging is de vereniging van de Goddelijke en de menselijke natuur in Christus. De mystieke vereniging is de vereniging van Christus met de ziel.

Christus aannemen

ds. D. de Wit, Kesteren

In Johannes 1 vers 12 lezen we: ‘Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven’. Deze tekst wordt nogal eens aangehaald.

Er wordt dan bij gezegd: In de Bijbel staat dat je eerst Christus aan moet nemen en daarna geeft God zulke mensen macht kinderen Gods te worden. Het komt er maar op aan dat jij in Hem gelooft en Hem aanneemt. Hier hebben wij een voorbeeld van een tekst die niet in zijn verband gelezen wordt. Eerbied voor Gods Woord vereist echter dat we dat wel doen.

Het grote verband

Johannes spreekt in dit hoofdstuk over Christus als het Woord. Zo was de Zoon van God, het Woord, ‘in den beginne’ bij God. Zo heeft God de wereld geschapen... door te spreken! We lezen in Genesis 1 steeds: ‘En God zeide...’. Door dat spreken heeft God de Vader Zijn gedachten geopenbaard, én het was terstond. Toen God zei: ‘Daar zij licht’, was er ook licht. Nu zegt Johannes: Dat openbaren is gebeurd door het Woord, de Zoon van God. Dat dit Woord de Zoon van God is, is te lezen in vers 14: ‘En het Woord is vlees geworden, (...) een heerlijkheid als des Eniggeborenen van den Vader’. Dat is gebeurd

toen de Zoon van God de menselijke natuur heeft aangenomen. Toen heeft de Vader door de Zoon, het Woord, geopenbaard in Wie Hij Zijn volk zalig maakt. Het openbaren en het ook daadwerkelijk doen gebeuren, is een zaak van God de Vader door de Zoon.

Het nauwere verband

Johannes schrijft in vers 10 en 11 dat de wereld door het Woord is gemaakt én onderhouden (kijk maar in kanttekening 23). Nu had die wereld toch God en het Woord moeten kennen en herkennen? Die wereld is immers door het Woord gemaakt! De wereld heeft Hem echter niet gekend! Dat is nu onze natuurlijke schuldige doodstaat. Christus is gekomen tot het Zijne. Kanttekening 26 denkt daarbij vooral aan het Joodse volk. Hij is uit dat volk voortgekomen en heeft eronder verkeerd. En wat lezen we? Zij hebben Hem niet aangenomen. Kanttekening 28 zegt: door een waar geloof. Daarna komt vers 12. Daar zegt Johannes: ‘Maar zovelen Hem aangenomen hebben...’.

Niet aangenomen – aangenomen

Dat is eigenlijk wel heel wonderlijk. Eerst zegt Johannes dat zij Hem niet aangenomen hebben. Daarna spreekt hij over zovelen die Hem wél aangenomen hebben. Dat hoort bij Johannes. Zo heeft de Heilige Geest Johannes geïnspireerd. Door twee zaken tegenover elkaar te stellen, roept de tekst een vraag op: hoe kan dat nu? Zij hebben Hem niet aangenomen en een tekst later wordt gezegd dat zij Hem wel aangenomen hebben. Het antwoord op deze vraag komt in vers 13.

Uit God geboren

Wie zijn dat nu die Hem wel hebben aangenomen? Vers 13 zegt: die zijn niet uit den bloede, noch uit de wil des vleses, noch uit de wil des mans geboren. Kanttekening 31 zegt: ‘Gr. bloeden. Hebr. Dat is, natuurlijker- en vleselijkerwijze’. De Kanttekenners hebben erop gewezen hoe het er in het Grieks staat en dat het een Hebreeuwse manier van spreken is. Wij zouden zeggen: ‘van nature’. Het zijn dus niet mensen ‘zoals ze van nature geboren zijn’. Nee, zegt Johannes, ze zijn uit God geboren. Kanttekening 32 zegt: door de Geest en het Woord Gods wedergeboren en vernieuwd. Dát is het antwoord. Wie hebben Christus nu aangenomen? Dat zijn zij waar een wónder in het leven is gebeurd. Die zijn door Geest en Woord wederom geboren. Een natuurlijk mens in zijn doodstaat neemt Christus niet aan.

Het wonder van de wedergeboorte voorop

Zo lezen we hier dat niet het aannemen van Christus eerst is. Zo mogen we het daarom ook niet voorstellen alsof een mens in zijn natuurstaat daartoe in staat zou zijn. Het wonder van Gods werk in de wedergeboorte gaat voorop. Door het werk van Gods Geest hebben zij Hem aangenomen en het is door dit Woord dat Hij macht gegeven heeft kinderen Gods te worden, of, zegt kanttekening 30, dat zij kinderen Gods geworden zijn. Dat zijn ze niet geworden door zelf te gaan geloven en aan te nemen, dat is gebeurd door de wedergeboorte en dat kon zonder Christus niet! ♦

► Eerbied voor Gods Woord vereist dat we de Bijbeltekst in zijn verband lezen.

► wordt vervolgd

Verwachtend uitzien

korte overdenkingen voor de Adventsweken

ds. B. Labee

uitg. De Banier; 113 blz.; € 12,95.

Vier weken vóór Kerst begint het kerkelijk jaar. In die tijd wordt in de kerk stilgestaan bij de herdenking van de heilsfeiten en bij de toepassing daarvan in het leven van Gods kinderen. Waar begint dat mee? Met uitzien en verwachten.

Het pas verschenen boekje "Verwachtend uitzien" gaat over vier moeders met een dubbele verwachting. Deze moeders verwachtten niet alleen een kindje, maar zagen uit naar de komst van Christus en zouden letterlijk 'moeder van Christus' worden. In dit boekje neemt ds. B. Labee in 26 meditaties de lezer mee in het leven van deze moeders: zeven over Rebekka, vier over Rachab, acht over Bathséba en ten slotte zeven over Maria, de moeder des Heeren.

Al deze vrouwen, hoewel heel verschillend en verkerend in heel verschillende omstandigheden, mochten de Heere vrezen.

Die vreze kwam openbaar in een verwachtend leven naar de vervulling van Gods beloften. Beloften die soms leken afgesneden, zoals bij Rebekka, en waarmee ze bleef worstelen voor Gods aangezicht. We lezen ook van een zondige verwachting bij Bathséba, maar ook aan haar wordt een troostrijke belofte gedaan.

Wat roept het leven van deze vier vrouwen een herkenning op bij Gods volk. En dat is ook het mooie van dit boekje, waarbij broeder Labee op eenvoudige wijze en met pasklare woorden heldere en bevindelijke lijnen trekt. Hierdoor is het voor iedereen goed te lezen en is het waardevol om in de Adventstijd dagelijks ter hand te nemen.

Een te lezen Bijbelgedeelte zult u er zelf bij moeten opzoeken, maar dat kan toch geen bezwaar zijn.

Van harte aanbevelen.

ds. M.H. Schot, Hendrik-Ido-Ambacht

De pelgrimsreis van Mary Bunyan

Corrie van der Bas-Doorn

uitg. Gebr. Koster; 351 blz., € 26,90.

De naam van John Bunyan is bekend. Hopelijk zijn z'n belangrijkste werken "De christenreis" en "De christinnereis" dat ook, die horen bij elkaar en vullen elkaar aan. Minder bekend is waarschijnlijk dat Bunyan een blinde dochter had. Haar naam was Mary, ze was zijn oudste kind. In 1860 verscheen in Engeland over haar een levensbeschrijving van de hand van Sallie Rochester Ford onder de titel "The dreamer's blind daughter". Vooral op basis van deze uitgave is nu in het Nederlands dit 'leesboek voor jong en oud' verschenen. Over de inhoud kort het volgende. Na een 'Woord vooraf' van ds. B.J. van Boven volgt een verantwoording van de auteur en daarna een inleiding over de tijd waarin het boek speelt. Vervolgens komen tachtig korte hoofdstukken, met uiteindelijk een 'tot slot', een nawoord, een persoonsregister, een chronologie van gebeurtenissen en een bibliografie. Zeker voor degenen

die niet zo thuis zijn in deze materie is deze opzet zeer verhelderend. Het is aan te bevelen om voorafgaand aan het lezen van dit overzicht van de personen die in het boek voorkomen en van de chronologie van Bunyans leven kennis te nemen. In haar 'Verantwoording' verduidelijkt de schrijfster hoe en waarom ze van haar onderliggende bron afwijkt, dat er toepasselijke Bijbelgedeelten, gebeden, psalmen, eigen gedichten, historische details uit betrouwbare bronnen en dialogen zijn toegevoegd. Ook licht ze toe waarom de berijming van Datheen uit 1566 is gebruikt. Alles overziend is dit, met de zwartwit- en de kleurenillustraties, een keurig verzorgde uitgave geworden. Inmiddels bleek al een tweede druk noodzakelijk.

Ds. Van Boven benadrukt de bedoeling van de auteur om jaloers te maken op Gods genadewerk dat al jong in Mary's leven verheerlijkt werd. Dit boek getuigt van het feit dat de dienst des Heeren een liefdedienst is. Het moge een aansporing zijn om deze Verbondsgod, Die onveranderlijk is in Zijn wezen en werken, in de Zoon van Zijn welbehagen te leren zoeken en vrezen.

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen

te Aalburg,
ds. C. van Krimpen te Yerseke;
te Bodegraven,
ds. H. Brons te Moerkapelle;
te Oostkapelle,
ds. G.J. Baan te Rotterdam-Zuidwijk;
te Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. P.J. de Raaf te Boskoop;
te Terneuzen,
ds. S. Maljaars te 's-Gravenpolder;
te Wolphaartsdijk, ds. E. Bakker te Veen.

te Westkapelle,
ds. H.E.P. Fortuijn te Zwijndrecht;

PASTORIEZORGEN

Ds. R. Kattenberg was opgenomen in revalidatiecentrum Elias in Bennekom. Hij mocht daaruit op 21 november weer teruggaan naar huis en naar zijn vrouw.

Er is dankbaarheid dat de Heere tot hertoe heeft geholpen. Wel zijn er nog andere beperkingen en symptomen waarvan de oorzaak niet duidelijk

is. Laten we voor onze oud-herder, die zijn krachten heeft gegeven in de dienst van God en de gemeenten heeft mogen dienen, ook gedenken in onze gebeden.

Kerkenraad Arnhem

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 29 en 223: het nieuwe adres van de fam. ds. M. Boersma is: Slaak 35, 4341 SB Arnhem.

Berichten

SIRJON BENOEMT NIEUWE VOORZITTER

Zorggroep Sirjon heeft ir. J.C. van Ginkel (58) te Waddinxveen per 1 maart 2025 benoemd tot voorzitter van de Raad van Bestuur. Van Ginkel is op dit moment lid van de centrale directie van de provincie Zuid Holland. Hij volgt mr. A.L. Plomp op die met pensioen gaat. Sirjon biedt zorg en begeleiding vanuit een reformatorische identiteit en biedt met meer dan twintig locaties door heel Nederland zorg en ondersteuning aan mensen met een handicap. Elim (Barneveld) en Maranatha (Rijssen) bieden huisvesting en verzorging aan ouderen.

CLUBMIDDAG MEFIBOSETH

Op zaterdag 14 december (14.30-16.30 uur) wordt in de kerk van de Geref. Gemeente te Hardinxveld-Giessendam (Binnendams 118) de kerstmiddag van club Mefiboseth gehouden. Ds. J.C. Kriekaart vertelt over het 'Grote wonder van Kerst'. Iedereen is welkom.

NIEUW ADRES VOOR SORTEERCENTRUM HET KOMPAS

Het sorteercentrum van kringloopwinkel Het Kompas te Scheveningen heeft vanaf 30 november een nieuw adres. Voortaan kunt u uw spullen voor de kringloopwinkel inleveren aan het Noordeinde 76 in Waddinxveen.

Het sorteercentrum is iedere woensdag van 9.30 tot 11.30 uur geopend en elke laatste zaterdag van de maand van 10.00 tot 12.00 uur. Welkom om uw spullen in te komen leveren, zodat de winkel weer gevuld kan worden.

IDENTITEITSTRAININGEN GOES EN HOEVELAKEN

De Vluchtheuvel start met een nieuwe Identiteitstraining in Goes (januari) en Hoevelaken (februari). Wil je meer zelfvertrouwen opbouwen, leren je emoties beter te uiten en minder bezig zijn met negatieve gedachten? Van harte welkom. Meer informatie en aanmelden: www.stichtingdevluchtheuvel.nl/identiteit

BOEK DS. C. HARINCK VOOR MERKSEM

Tijdens een zangavond in de Sionkerk in Goes presenteerde evangelist A. van Setten uit Merksem een nieuwe prekenbundel van ds. C. Harinck, "Christus verhoogd". De elf preken zijn uitgesproken in de Sionkerk. In het boek is ook de toespraak opgenomen die ds. Harinck op 28 september 2022 hield bij zijn 60-jarig jubileum als predikant. Het boek is verkrijgbaar via de boekhandel of via shop.evgg.nl. Een deel van de opbrengst wordt door uitgeverij De Ramshoorn geschonken aan evangelisatiepost De Bron in Merksem.

MUZIEKAGENDA

Barneveld - Oude Kerk, zat. 7 dec., 19.00 uur, kleuter- en kinderkoor Timotheüs; leiding ds. J. Beens; collecte voor ZGG.

Sliedrecht - Boazkerk, Rondo 325, zat. 14 dec., 14.30 uur, kinderkoor Boaz, mannenensemble Ethan, Jan Rozendaal, orgel; leiding ds. R.T. Michielse; collecte voor de Boazkerk.

Hasselt - Grote kerk, zat. 7 dec., 19.30 uur, Genemuiden mannenkoor, Harpe Davids, Harm-Jan van der Sluis, orgel; leiding ds. A. Verschuure.

Veenendaal - Adventkerk, Vijftienmorgen 51, zat. 14 dec., 19.30 uur, gem. koor Met hart en stem, tienerkoor Jedidjah, kinderkoor De kleine harp, Bert Roest, orgel; ouderling Van de Craats, meditatie.

Yerseke - Geref. Gemeente, zat. 14 dec., 19.30 uur, jeugdkoor David, mannenkoor Ethan, gem. koor Yerseke; Vincent Verkamman, Jacco Goud en Pieter Heykoop, orgel; leiding ds. C. van Krimpen; collecte voor Oesterparel (Siloah).

VERKOPING BARNEVELD

Op vrijdag 13 december (16.00-21.00 uur) organiseren Elim en Tharah een winterfair t.b.v. ouderenzorg en gehandicaptenzorg. Adres: Vliegersvelderlaan 42, 3771 VB Barneveld.

Kerkdiensten

ZONDAG 8 DECEMBER 2024

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalst** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Alblasserdam** 9.30 uur ds. G.W.S. Mulder en 18.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Alphen aan den Rijn** 15.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. W. Visscher; **Apeldoorn** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 18.30 uur stud. W. de Jong; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 10.00 uur ds. N.I. Ude en 14.30 uur ds. J. Beens; **Bodegraven** 10.00 (H.A.) en 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Boskoop** 9.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Burgh-Haamstede** 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Capelle aan den IJssel-West** 19.00 uur ds. J.M. Evers; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 18.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Den Haag-Scheveningen** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Deventer** 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Drachten** 9.30 en 15.00 uur ds. J. Janse; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 15.00 uur stud. W. de Jong; **Enkhuizen** 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Enter** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur ds. W. Silfhout; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Gorinchem** (locatie: Hoefslag 11, Gorinchem) 19.00 uur ds. W. Harinck; **Gouda** 9.30 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Goudswaard** 19.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravenzande** 15.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Groningen** 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. P.G. Heijkamp; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoofddorp** 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Houten** 10.00 uur ds.

C.G. Vreugdenhil en 17.00 uur ds. W.A. Zondag; **Kampen** (locatie: Bovenkerk, Kampen) 9.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Kamperland** 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Kapelle-Biezeling** 15.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 16.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 18.00 uur (H.D.) ds. G.J. van Aalst; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogeland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Lisse** 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Marknesse** 19.00 uur ds. A. Schot; **Meeuwen** 19.00 uur ds. B. Labee; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Middelburg-Centrum** 18.30 uur ds. M. Karens; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 14.30 uur ds. K. Boeder; **Mijdrecht** 10.00 en 15.30 uur stud. D. de Jong; **Moerkapelle** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 14.00 uur ds. S. Maljaars; **Nieuwe-Tonge** 15.00 uur ds. M. Blok; **Nieuwer Ter Aa** 15.15 uur ds. J. IJsselstein; **Nieuwerkerk** 9.30 uur ds. C. Harinck; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 9.30 en 14.30 uur stud. J. Kroon; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Oostburg** 10.00 en 15.30 uur ds. M. Karens; **Oostvoorne** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oppeindoes** 10.00 uur (H.A.) ds. G. Heijkamp; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Poortugaal** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Poortvliet** 14.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Puttershoek** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 9.30 uur ds. G.J. van Aalst en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West**

9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Rotterdam-Alexanderpolder** 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Rotterdam-Centrum** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Scherpenisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Slidrecht** 9.30 en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Soest** 19.00 uur stud. J. Kroon; **Spijkenisse** 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Sprang-Capelle** 15.30 uur ds. G. Pater; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 18.00 uur ds. A.E. Brijder; **Tholen** 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingenveld** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 10.00 en 15.30 uur stud. K.L. Blok; **Werkendam** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Westzaan** 19.00 uur ds. P. Mulder; **Wierden-Aadorp** 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Woerden** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden.

DINSDAG 10 DECEMBER 2024

Beekbergen 19.30 uur ds. A. Schreuder; **Borssele** 19.30 uur ds. G. Pater; **Drachten** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren;

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Marknesse 19.30 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Oude-Tonge** 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Urk** 19.30 uur ds. A.J. de Waard.

WOENSDAG 11 DECEMBER 2024

Aalst 19.30 uur ds. C. van Ruitenburch;
Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher;
Beekbergen 15.30 uur (huw.bev.) ds. G.J.N. Moens; **Benthuizen** 19.30 uur ds. J.W. Verweij; **Berkenwoude** 19.30 uur ds. A.A. Brugge; **De Valk-Wekerom** 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Elspeet** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Gouda** 19.30 uur stud. J. Kroon; **Herkingen** 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Kesteren** 19.30 uur ds. C. van Krimpen; **Lisse** 19.45 uur ds. F. Mulder; **Meeuwen** 19.30 uur ds. W. Mouw; **Meliskerke** 19.30 uur ds. A.E. Brijder; **Nisse** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Oosterend (Texel)** 19.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Ouddorp** 19.30 uur ds. D. de Wit; **Poortvliet** 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Puttershoek** 19.30 uur ds. W.J. Karels;

Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. S.W. Janse; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Scherpenzeel** 19.30 uur ds. J. Beens; **Soest** 19.30 uur ds. J. van Laar; **Werkendam** 19.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Zeist** 19.30 uur ds. L. van der Kuijl.

DONDERDAG 12 DECEMBER 2024

Alblasserdam 19.30 uur ds. C. Hogchem; **Boskoop** 19.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Genemuiden** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Gorinchem** (locatie: Hoefslag 11, Gorinchem) 19.30 uur ds. S. Maljaars; **Hendrik-Ido-Ambacht** 19.30 uur ds. M.H. Schot; **Houten** 19.45 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Kamperland** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. A. Schot; **Puttershoek** 14.30 uur (huw.bev.) ds. G.J. Baan; **Rijssen-Zuid** 14.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; **Sprang-Capelle** (locatie: Evangelisatiepost Tilburg, Offenbachstraat 105) 19.30 uur ds. J.B. Huisman; **Tricht-Geldermalsen** 19.30 uur ds. A.A. Brugge.

VRIJDAG 13 DECEMBER 2024

De Valk-Wekerom 14.00 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; **'s-Gravenzande** 19.30 uur (Aangepaste dienst) ds. G.J. van Aalst; **Yerseke** 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 8 DECEMBER 2024

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Met ontroering heeft de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Poederloijen kennisgenomen van het overlijden van haar oud-amtbroeder, de heer

F.B. van Giessen

in de leeftijd van 70 jaar.

Vanaf 1994 tot en met 2014 heeft hij in alle liefde en getrouwheid onze gemeente mogen dienen, eerst als diaken en daarna als ouderling.

De Heere gedenke zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen en verdere familie in dit grote verlies en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Poederloijen

Ds. C. Sonneveld, preses
H. den Hartog, scriba

Poederloijen, 25 november 2024

De Boekenhoeve onbetwist
Uw aanbiedingspecialist
Ga naar: www.deboekenhoeve.nl

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Voyage Unique organiseert reizen voor reformatoren singles vanaf 35 jaar! Voor 2025 weer

3 boeiende reizen, o.a. een Bach-Lutherreis van D.V. 28 april-2 mei.
www.voyageunique.nl

De Schutse
Zorg wat er écht toe doet

URGENT: Mede als gevolg van gewijzigde belastingwetgeving moeten we afscheid nemen van onze ZZP-ers. Hiervoor zijn we op zoek naar **begeleiders in de regio Kesteren/Opheusden/Achterberg/Oud-Vossemeer**. Werktijden en omvang dienstverband in overleg te bepalen. Neem contact op met onze recruiter Mirjam Hardeman (06 39 36 75 89). Voor meer info kijk op www.werkenbijdeschutse.nl

Kerstconcert D.V. 24 december 2024
Grote of Sint Maartenskerk Tiel
Zangvereniging Deo Juvante Kesteren
Kinder-, meiden- en gemengd koor
o.l.v. Niels Adema

Algehele leiding: ds. W. Mouw

Orgel: Leendert Verduijn

Vleugel: Jaap Eilander

Trompet: Wilhelm Groenendijk

Hobo: Heleen Geluk

Aanvang: 19.00u | Kerk open: 18.30u

Entree: € 7,50 - t/m 12 jaar € 2,50

(er kan met pin betaald worden)

Collecte t.b.v. Stichting Bethlehem

Kerk is verwarmd

Stolk Orgels

- huiskamerorgels
- kerk- en zaalorgels
- maatwerk
- verhuur
- reparatie
- onderhoud

Nieuwerkerk a/d IJssel • Vrijheidslaan 55
Krabbendijke • Oostpolderweg 1s
 0180 31 56 52 • www.stolkorgels.nl

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

De Schutse

Zorg wat er écht toe doet

Buschauffeur(s) gezocht voor de route Sliedrecht-Hoekse Waard!

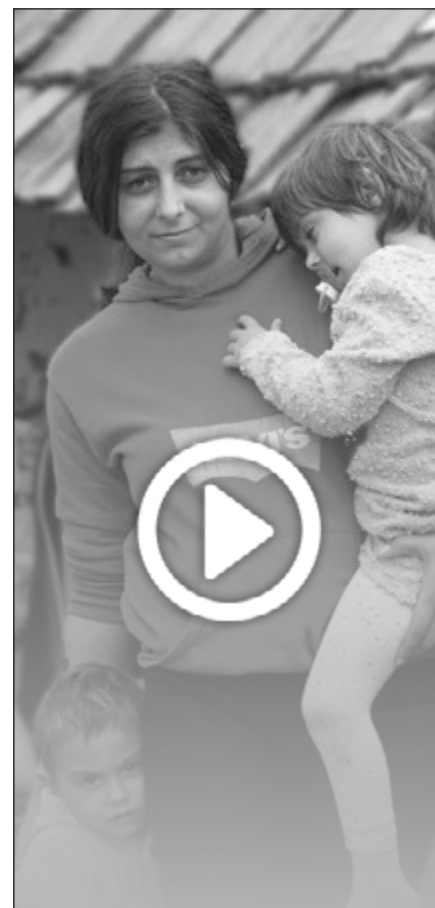
Sinds enkele jaren is er in Sliedrecht in het schoolgebouw van De Akker en De Rank een **Kinder Dag Centrum (KDC) van De Schutse** gevestigd.

Met ingang van D.V. januari 2025 start er een nieuwe KDC groep.

Hiervoor zijn we voor de ochtend- en middagroute op zoek naar betrokken vrijwilligers voor het vervoer van de kinderen die ons KDC bezoeken. Heeft u interesse en bent u één of meerdere dagen beschikbaar dan komen we graag met u in contact! Telefonisch:

Marije Plattel (0488) 48 33 22

E-mail: vervoer@deschutse.nu

Eindejaarsactie

Steun gezinnen in Roemenië

Viktoria moet met een minimaal inkomen rondkomen. Vaak is er onvoldoende eten voor haar kinderen. Bijzondere Noden helpt met basisbehoeften en trainingen, maar ook met pastoraat en Bijbelse lectuur.

Helpt u mee?

Doneer met de QR-code of via NL52 INGB 0000 3074 47 ovv *Familiehulp in Roemenie*

Project 2024-11

STEUN EEN EVANGELIST

Ondersteuning evangelist:
 € 25,- per week

"Want de liefde van Christus dringt ons."
 De druk is groot, maar de oogst ook.
 Help het Woord doorgeven in Azië.

Doneer veilig en eenvoudig via Bonisa.nl
 of op rekening: NL29RABO 0336 554613

Scan en doneer

JOH.DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

Winter op de Veluwe! Welkom in ons knusse 2-persoons vakantiehuisje in Stroe. Kijk en boek via google: natuurhuisje 71906.

Nieuw! VERJAARDAGSKALENDER Dieren met Bijbelteksten. Mooi als eindejaarsgeschenk, Henk van den Brink: www.ramshoorn.nl

Word ook de baas over jouw stress en onrust!

Heb jij genoeg van onrust, stress, spanning, gejaagdheid, angst, paniek en somberheid?

En ben jij op zoek naar ontspanning, rust in je hoofd en weer lekker in je vel zitten? Neem dan contact met mij op!

Albert van den Berge

Mét garantie op resultaat!

www.stressnonrustdebaas.nl
tel. 06-25081102

Voor iedereen een thuis!

Uw kind kan (tijdelijk) niet meer thuis wonen?

↓

Christelijke opvang voor jeugd
www.christelijkeopvangjeugd.nl

Gastopvang
www.stichtingdevluchtheuvel.nl/gastopvang

Database reformatorische pleeggezinnen
www.stichtingdevluchtheuvel.nl/databasepleeggezinnen

Een initiatief van:

DMZ
Deputaatschap diaconale en maatschappelijke zorg van de Gereformeerde Gemeenten

HERFSTCRUISE

ma. 20 oktober t/m za. 25 oktober

m.s. The Gentleman (bouwjaar 2024)

Ds. M. Karens
reisleader André Karens

BURGT*URS

info@burgtours.nl | www.burgtours.nl

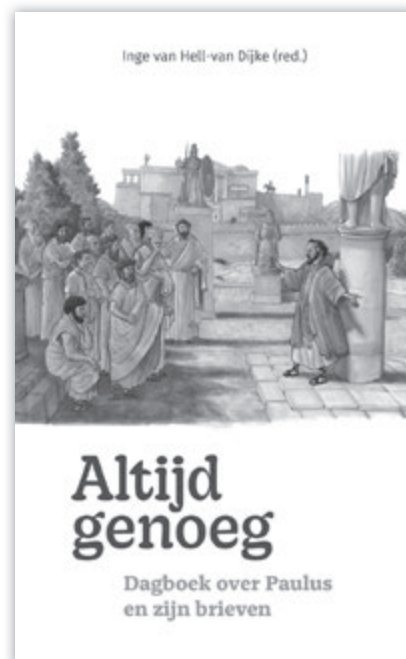
ZOJUIST VERSCHENEN

Bijbels dagboek Altijd genoeg

Recent presenteerde Helpende Handen een nieuw Bijbels dagboek voor kinderen van 9 tot 12 jaar die van duidelijkheid houden. Het dagboek, Altijd genoeg, gaat over Paulus en zijn brieven. Door de structuur en de uitleg van de teksten is het dagboek ook geschikt voor kinderen met autisme.

'Waarom een kinderdagboek over het leven van Paulus en moeilijke teksten uit zijn brieven? Dat is toch veel te moeilijk?'

In Bijbelverhalen en in preken komen vaak dezelfde geloofsbegrippen ter sprake. Ze klinken bekend, maar weinig kinderen begrijpen waarover het gaat. Voor kinderen die van duidelijkheid houden en voor kinderen met autisme geldt dat des te meer. Ze geven er hun eigen betekenis aan. Daarom is er nu het dagboek Altijd genoeg. Met per bladzijde een Bijbeltekst, een dagboekstukje in twee delen met een vaste structuur, een psalm of gezang om te zingen en woorden om te bidden.

Bestel het dagboek op:
www.helpendehanden.nl/altijdgenoeg
Prijs: € 17,90

**helpende
handen** staat
naast je

Help!

Het gaat niet goed in het land van Luther

Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht

Meer informatie? → www.svvhd.org

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
 Veenendaal Rhenen

*Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
 bij het verzorgen van alleen begrafenissen*

PH. van der Leer

T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
 M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Zoekt u een mediator
 of
 organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
 www.bvisserconsultancy.nl

Bureau Mark.

*Luisteren,
 met oog voor elkaar.*

Psychosociaal therapeut
 mark@bureaumarck.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
 bureaumarck.nl

Doorlopend ruime
 collectie: Nieuwe en
 Gebruikte Orgels op
 voorraad.

Bezoek onze ruime
 showroom op
 afspraak.
 Bel 06 - 15 295 240

Orgelcentrum Het Binnenveld
 Friesesteeg 56, Rhenen, tel. 0317-612010

www.orgelcentrum.nl

Boek jouw ideale vakantie!
www.diskoffer.nl
 vakanties met zondagsrust

welcura
Unieke begeleiding bij autisme

Heeft u te maken met autisme?
 Onze gespecialiseerde teams helpen u
 graag!

Bekijk onze begeleidingsmogelijkheden op
welcura.nl of neem contact op met
 Margriet Dekkers-Verkuil via
06 23 08 46 63 of **gmdekkers@welcura.nl**.

www.welcura.nl

Wij zoeken

- Timmerlieden
- Voorman/ leermeester
- (Meewerkend) uitvoerder

Bel of app met Klaas Kort
 06-10034685

NIEUWBOUW | RENOVATIE | AANBOUW | VERBOUW

Kom jij ons team versterken?

Kijk voor meer informatie op
www.davelaar.nl/vacatures

Davelaar bouw
 sinds 1925

Davelaarbouw
 De Nort 3
 3931 NE Woudenberg
 033-2866916
 info@davelaar.nl

met
 aandacht
 gemaakt

Uw boekenkast
 volledig op maat

**e|kekast
 opmaat**
 WIM VAN WOLFSWINKEL

Digi-Orgel

**Sweeling op uw bestaande
 orgel!**

Al vanaf: € 1.400,00

Gratis demo thuis*

Benieuwd hoe het op uw orgel klinkt?
 Neem contact op:

06-57050122
 digi-orgel@outlook.com
 www.digiorgel.nl

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging
Met aandacht, zorg en respect
Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Dv. heel december **3e tweedehands boek gratis***, in de winkel en online.
Wesselseweg 178-2, Kootwijkerbroek.
www.deboekenkamer.nl

BROUWER
PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel 0180 - 426955

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn (nieuw)

Bovenwoning te huur in Ederveen
Ong. 30m². Geschikt voor 1 persoon.
Voor meer info: 0612989403

Ervaar rust tussen de Scheldes. **Nieuw in Zeeland: B&B De Bakkeet**. Kijk voor beschikbaarheid op www.zeeuwsoefje.nl

Kom ook ons team versterken in 2025!

Wil jij écht het verschil maken in de zorg? Wij zoeken energieke talenten die ons team komen versterken als:

- **Teamleider**
- **HR-manager**
- **(Persoonlijk) begeleiders**

Werktijden en omvang dienstverband in overleg te bepalen.

Neem contact op met onze recruiter Mirjam Hardeman 06 3936 7589, recruitment@deschutse.nl

Of kijk voor meer info op werkenbijdeschutse.nl

De Schutse
Zorg wat er écht toe doet

Nieuwe uitgaven van Gebr. Koster

vanaf D.V. half december

34,90

Ds. C. Hogchem
Jozua, De zoon van Nun, de knecht des HEEREN
In zesentwintig preken worden de indrukwekkende geschiedenissen vanuit de eerste tien hoofdstukken van Jozua, van stap tot stap overdacht.
Geb. 400 blz.

vanaf D.V. half december

29,90

Ds. A. Schot
Klagen en verwachten
18 Bijbellesingen over de klaagliederen van Jeremia. De klaagliederen geven op het eerste gezicht misschien een negatieve indruk. Maar als u ze onderzoekt, schitteren zowel Christus als het welbehagen des Heeren tussen de verzen door.
Geb. 300 blz.

15,90

Ds. C.A. van Dieren
Manasse
Zeven preken over het leven van Manasse. De tijd van de regering onder Manasse, is een en al verharding tegen God. Alsof onze tijd beschreven wordt. Maar God grijpt in. Genade voor de grootste van de zondaren.
Geb. 130 blz.

16,90

Ds. B.J. van Boven
De heerlijkheid der sterren
Zeven preken over de sterren. In deze bundel komt de verscheidenheid tussen de sterren niet alleen in het natuurlijke, maar ook in het geestelijke leven naar voren.
Geb. 148 blz.

22,90

Thomas Brooks
Ik ben verstomd
Stilzwijgen onder Gods hand. Stilzwijgen... voor God, wat is dat en hoe moet dat? Op deze en nog meer vragen geeft Thomas Brooks antwoord.
Geb. 200 blz.

verrijgbaar bij de boekhandel

Met oog voor de inhoud!

Welkom in onze winkel, of bezoek onze webshop gebrkoster.nl

Gebr. Koster
Nairacstraat 17, Barneveld
tel. 0342 - 41 69 86

45 JAAR

Boekhandel
De ZONNEBLOEM
Dorpsstraat 162 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Er even tussenuit of vakantie? Dat kan in ons comfortabel 2-6 pers. vakantie-huis. NUNSPEET op park aan 't Veluwe-meer.
www.familiehuisje20.nl

Vos
begrafenisverzorging

Wij verzorgen alleen begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar én beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
T 0548 540 053

Regio Veluwe en omliggende gebieden
T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begrafenisverzorgingvos.nl

**(Ambts)
kostuums**
een gevarieerde en
stijlvolle collectie
voor elke gelegenheid

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland - Tel. (0166) 65 24 90
www.denengelsmanenvandriel.nl

Als achterom kijken pijn doet
en vooruit kijken zorgen geeft...
Christelijke hulpverlening bij:

- Somberheid
- Verdriet
- Vragen en twijfels
- Opvoeding
- Zorgen in de relatie

Je hoeft het niet alleen te doen!

www.coachpraktijk-EigenWijs.nl
06-15604697
Westmaas ~ Elspeet

**EVANGELIST
VOOR EMMEN**

HERHAALDE OPROEP!

WIE ZOEKT DE DRENTENAREN OP EN DEELT DE BIJBEL,
DE BOODSCHAP VAN GOD, MET HEN?

DRENTH; ooit het land van de hunebedden en de veenkolonies. De evolutietheorie is haast tastbaar aanwezig. De bruisende stad Emmen heeft zo'n 110.000 inwoners. Jaarlijks bezoeken twee miljoen toeristen de streek.

Meer informatie/solliciteren?
Scan de QR code of kijk op
www.evgg.nl/vacatures

EVGG
EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Ervaar de rust van de Veluwe! Boshuis Elspeet biedt u comfort en gezelligheid. Een plek om bij te komen, voor jong en oud. Meer info en reserveren: boshuiseelpeet.nl of 06-49496699

EBEN-EZER CHRISTIAN SCHOOL is inviting applications to fill full-time **elementary teachers, education assistants and secondary teacher/administrator** positions. We would be gladdened by inquiries and applications of individuals who are qualified, versatile and dedicated, but who also love the doctrine according to Godliness. For more information on these positions, please contact:
Mr. A. Verhoef
Telephone: (00)1-905-563-3077
Email: mr.verhoef@ecs.school.ca
Please send applications to the secretary of the School Board:
Mr. G. Brouwer
1372 Gregory Road N., St. Catharines, Ontario, L2R 6P9.
Telephone: (00)1-647-271-8984
Email: germy@ecs.school.ca

**Netherlands Reformed Congregation
St. Catharines, Ontario, CANADA**

Magnesium Complex van NeoLife voor: een goede nachtrust, normale functies van spieren en zenuwstelsel, vermindering van vermoeidheid
GEEN MAGNESIUM = GEEN ENERGIE
Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Per 1 januari 2025 start ik als zzp-er in de gehandicaptenzorg (en ouderenzorg). Ik zoek hiervoor **gezinnen of personen die in de thuissituatie hulp nodig hebben!** U kunt hiervoor contact opnemen via de telefoon: 06-81866657 of per mail: ahogstraten@outlook.com

VERANTWOORD ONLINE?

- ▶ gefilterd internet
- ▶ filter met weekplanner
- ▶ glasvezel en dsl
- ▶ vaste telefoon
- ▶ gratis emailmigratie

fiberlinq.nl

0166-760005

Ezra
zorg-woonboerderij

Woonzorg, dagbesteding en beschermd wonen

Woonbegeleider (VIG/verpleegkundige) gezocht

Zorg-woonboerderij Ezra in Beekbergen biedt woonruimte, zorg en begeleiding aan ouderen en (jong) volwassenen.

Ben je geïnteresseerd in ons zorgaanbod of in één van onze vacatures? Kijk dan op www.ezra-zorg.nl of neem contact op. We komen graag met je in contact!

Voor meer informatie kijkt u op www.ezra-zorg.nl

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redactoren: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul,
ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop drukkerij:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:
IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.

De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T 001 269 720 3533
E saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

27

En daarna?

De Oekraïense dominee Vladimir Ilyshin preekte in Nunspeet voor een groep landgenoten over de ziel.

Een dominee in de gevangenis

Het boze plan van de tuinman

Het is een prachtige zomerdag. Tuinman Eggink is druk bezig in de tuin van de pastorie. Dominee Ledeboer is zó'n keurige man. Alles moet voor hem precies en netjes zijn. De hele middag heeft Eggink onkruid weggehaald en geschoffeld waar het nodig was. Het mooiste werkje heeft hij voor het laatst bewaard. Straks gaat hij aardbeien plukken. Dan kan dominee ze vanavond vers opeten.

Vanmiddag heeft hij iets bedacht. Diep in z'n hart weet hij wel dat het níét goed is, maar hij sust z'n geweten. De dominee en Mijntje kunnen met z'n tweeën tóch al die aardbeien niet op.

Zie zo, het gereedschap nog opruimen, en dan gaat hij ze eerst plukken. Hij brengt meteen het emmertje mee dat Mijntje heeft klaargezet. Snel gluurt hij nog even naar de pastorie. Gelukkig, dominee zit niet voor het raam.

Met een bonkend hart begint hij te plukken.

Hij zet z'n hoed af en stopt hem onder het blad van de aardbeiplanten. Hij werkt wel vaker zonder hoed als het zo warm is, dus daar hoeft niemand wat achter te zoeken.

Voorzichtig laat hij de rijpe aardbeien in het emmertje vallen, én... in de weggestopte hoed.

Juist op dat moment kijkt dominee Ledeboer even naar buiten. Wat ziet hij daar! Dus toch... Hij heeft al vaker gehoord dat de tuinman iets meegenomen heeft wat niet voor hem bestemd is. Daar moet hij toch het zijne van hebben!

Hij verschuilt zich achter het gordijn en houdt precies in de gaten wat Eggink doet.

Jawel hoor, net wat hij verwachtte. Bij de volgende rij laat de tuinman weer een handje aardbeien in de hoed verdwijnen.

Opeens krijgt ds. Ledeboer een plan.

Hij loopt naar de keuken en roept: 'Mijntje, wil je straks de tafel dekken voor Eggink en mij?'

De oude huishoudster kijkt verbaasd. De dominee... eten met de tuinman?

Ze durft echter niets te vragen.

'Komt in orde, dominee', antwoordt ze. ♦

Je hebt niet alleen een lichaam, begon hij, maar ook een onsterfelijke ziel. We moeten allen eenmaal verschijnen voor de rechterstoel van Christus. En daarna het oordeel. De vraag voor u, jou en mij is: Ben ik bereid, wedergeboren, vrijgekocht uit de macht van satan en de zonde? Zijn we verlost door het dierbaar bloed van Christus?

De predikant gebruikte veel voorbeelden uit de praktijk om de tekst (1 Petrus 1:18, 19) uit te leggen. John Harper, een evangelist op de verongelukte Titanic, redde een reisgenote door haar zijn eigen reddingsvest te geven en zelf te verdrinken. Ander voorbeeld. De rechter moest een jeugdvriend (!) rechtvaardig straffen, maar had zelf de hoge geldboete al betaald. Nog groter is Gods genade voor... vijanden. Hij gaf Zijn eigen Zoon, Die Zijn kinderen vrijkocht met de dure prijs van Zijn bloed. Zo kunnen waarheid en goedertierenheid, recht en genade, samengaan. Zo alleen! Speciaal voor jongeren was Ilyshins laatste boodschap.

Een scholier was in gesprek met zijn opa, met wie hij een goede band had, over zijn toekomstplannen. Hij was toegelaten tot de universiteit! Dat vond opa mooi. En wat was daarna het plan? Daar hoefde de kleinzoon niet lang over na te denken. Een diploma halen en een mooie baan vinden. Van harte gegund, was de meelevende reactie, en daarna? Na een korte stilte antwoordde hij: een lieve vrouw vinden, een mooi gezin krijgen en nog lang en gelukkig leven.

Het antwoord stelde de wijze man niet gerust. En daarna? Tja, dan komt het einde, toch? Zeker, dan sterven we en staan we voor Gods rechterstoel.

Je voelt de toepassing al komen: 'En daarna, na de rechterstoel?' Op die vraag moeten jij en ik eerlijk antwoord kunnen geven. ♦

Leestip: 1 Petrus 1:13-25

Oekraïense jongeren zingen

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. Labee

Oude Bijbels

Wat kunnen we nu het beste met oude Bijbels doen die niet meer bruikbaar zijn?

Heilige blaân

Het laatste woord op de vraag 'wat we nu het beste met oude Bijbels kunnen doen die niet meer bruikbaar zijn', zal ondergetekende wel niet kunnen spreken. Het lijkt mij dat er ook wat verschil kan zijn in handelswijze. Er zijn hiervoor nu eenmaal geen regels. Sommige mensen vinden aansluiting bij de wijze waarop het orthodoxe Jodendom hiermee omgaat. In aansluiting op bijvoorbeeld de heilige voorwerpen van de tabernakel en later de tempel, bestempelt men alle boeken (en zelfs tijdschriften) waarin de onuitsprekelijke naam van God staat (JHWH, door ons geschreven als HEERE) als heilig. Deze mogen nooit worden weggedaan. Dat zou namelijk een ontheiliging van Gods Naam betekenen. Daarom heeft iedere synagoge een ruimte waarin versleten heilige teksten worden opgeborgen en op een natuurlijke wijze kunnen verteren. Elke Jood kan zijn verouderde boeken daar brengen.

Als Thorarollen echter versleten zijn en niet meer gerestaureerd kunnen worden, dan krijgen ze een begrafenis op de Joodse begraafplaats. Omdat de Thora rechtstreeks het Woord van God is, wordt daaraan dezelfde eer bewezen als aan mensen (die geschapen zijn naar het beeld van God). We hebben wel gelezen dat soms boven op de plaats waar de rol is begraven ook een steen werd gezet als herinnering aan de betekenis van dit deel van Gods Woord.

Vanuit het Nieuwe Testament krijgen we onderwijs van de Zaligmaker, Jezus Zelf. De dienst aan de Heere is niet gekoppeld aan voorwerpen of gebouwen, maar God wil gediend worden in geest en waarheid. De Samaritaanse vrouw krijgt te horen: 'Maar de ure komt en is nu, wanneer de ware aanbidders den Vader aanbidden zullen in geest en waarheid; want de Vader zoekt ook

dezulken die Hem also aanbidden.

God is een Geest, en die Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en waarheid'.

Met eerbied mogen we onze Bijbel wel behandelen als de 'heilige blaân' waarin de heilige God spreekt tot zondige Adamskinderen. Maar God wil gediend worden vanuit dat Woord in geest en waarheid.

Heilig ontzag

Het heilig ontzag betreft bij ons dan niet het papier waarop Gods Naam staat geschreven maar de boodschap die daarin tot ons komt. Als dan een Bijbel oud en onbruikbaar is, zijn er mensen die dit exemplaar ergens achterlaten met de hoop dat deze nog tot nut van een 'vinder' mag zijn. Maar zal die vinder dan niet denken dat er een slordig kerkmens achter schuilt die er geen waarde meer aan hecht?

Er werden vroeger ook wel oude Bijbels verscheept naar Suriname of Zuid-Afrika waar onze taal nog gelezen werd. Maar zou het niet beter zijn om nieuwe exemplaren te versturen? Anderen bewaren zelf de oude Bijbels totdat wellicht het nageslacht het zal behandelen als gebruikt papier. En we horen ook wel van mensen die hun oude Bijbel begraven in de aarde.

Lezer(es), uiteindelijk denken we dat hier persoonlijke gedachten mogelijk zijn. Wel wijzen we (met anderen) op de intocht van de Zaligmaker in Jeruzalem. Joden legden als eerbetoon hun mantel op de weg zodat het veulen waarop de Heere Jezus reed erover zou stappen. Wat een eer! Maar de boodschap van de hoogste Profeet en Leraar hebben ze verworpen. Is er heilig ontzag door het werk van de Heilige Geest in uw ziel gekomen voor de boodschap van Gods Woord? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.